

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

Vajda Ferencz,

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona   Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona.   Egy szám ára . 10 fillér.

Előfizetési felhívás.

A «Vasárnap» a második negyedév le-
teltével most lép a *harmadik negyedévébe*, illetve
második félévbe. Olvasóink jól tudják, micsoda
célt tűzött ki maga elé a «Vasárnap» és ho-
gyan igyekezett azt szolgálni. *A vallásos élet*
felbuzdulása, egyházi életünk fejlesztése és erős-
sítése, a társadalmi és lelki betegségek gyógyít-
gatása, vallásos szükséglet kielégítése, Krisztus
igaz evangéliumának terjesztése, felekezeti együtt-
érzés ápolása, református vallásunk igazságai-
nak hirdetése és védelmezése: ime ezek azok a
szent célok, melyekért a «Vasárnap» dolgozik.
Jó lelkiismerettel állunk meg a nagy kö-
zönség előtt bármikor: legjobb erőnk és
igyekezetünk szerint végeztük munkánkat.
S az igaz ügy, — lassan bár — de, úgy
látszik, hódít. Naponként szaporodnak a «Va-
sárnap» hivei, gyarapszik a kis, de leikes se-
reg. Azonban még mindig nem rendelke-
zhetünk annyi anyagi erővel, hogy a *lap szel-*
lemi érdekeit kedvünk szerint és zavartalanul
munkálhatnók, hogy ne kísértene folyton a pénz
kérdése, bár az Erdélyi egyházkerület Egy-

házi Értekezlet szerény anyagi támogatásban
is részesít.

Kérjük azért t. olvasóinkat, *hogy előfi-*
zetésüket mihamarább újítsák meg, és igyekez-
zenek minél több új előfizetőt szerezni, hogy
annál több hive legyen a «Vasárnap» zász-
lójának. *Ez nem üzleti érdek, ez a legma-*
gasabb célok közvetlen szolgálata. Eszkö-
zöket kovácsolni az Isten országának ter-
jesztéséhez szent feladat és kötelesség!

A vasárnap előfizetési ára a lehető
legolcsóbb:

Egész évre . . . 4 kor.
Fél » . . . 2 kor.
Negyed » . . . 1 kor.

Az előfizetési pénzek a *lakás és utolsó-*
posta pontos megjelölésével a «Vasárnap
kiadóhivatalának Kolozsvártrt (Ref.
Theologia épület)» címre postautal-
vánnyal küldendők be.

A «Vasárnap» szerkesztősége.

Ép testben, ép lélek.

Nem tudom, hogy az idők járása változott-e meg, vagy pedig az emberi természet? A levegőben van-e valami ártalmas, pusztító anyag, vagy pedig az ember öntudatlanul pusztítja magát? De, azt látom, hogy az emberek betegek. Testileg és lelkileg egyaránt betegek. Még nem csudálkozom, ha csak a városi emberről volna szó. De a falusi ember sem képez kivételt. A város poros, füstös levegője, szűk utcái, zsufolt lakásai, igen sok helyt rossz ivó vize, hamisított élelmi szere: nagyon könnyen alá ássák a legépebb ember egészségét is. Gyárakban, műhelyekben, hol a munkás ember életének nagy részét tölti el, még szomorubb állapotok vannak. A tanuló ifjuságon, a hivatalbeli embereken is meglátszik, hogy az Isten áldott levegőjén, a szabadban nem sokat ülnek.

De, hát a falusi emberről, mit szólunk, mert ott is nagyon sok fejletlen, beteges külsejű embert látunk? Pedig a falusi ember idejének, életének java részét a szép természet kebelén tölti el. Ott, hol a levegő, a víz, a tej, a zsir, a mindennapi kényér tiszta, egészséges, nincsen meghamisítva. Mégis, a falusi ember sem elég egészséges. Most doktorért, majd orvosságért fut a városba. Míg a városi nép egy kis jó levegőért falura menekül.

Természetes, hogyha az ember testileg beteg: nincs valami nagy kedve munkálkodni. A testtel együtt beteg a lélek is. De mi a lélek betegsége alatt nem azt értjük, hogy pl. kit a hideg ráz, annak már a lelke is szomorú és nincs valami nagy kedve táncolni; vagy, kinek a lába

kitörött, mivel egész belső része fáj: nem kezd énekelni. Mert mindez csak a *testi fájdalom miatt van*, és ha begyógyul a seb, a lélek is örvendezhet. Ennél nagyobb betegsége is van a léleknek, mely azonban nem mindig jár együtt a testi nyavalyával. Sőt igen sokszor éppen anélkül jön elő. Beteg a lélek akkor, midőn abban nincs nyugalom, békesség, szeretet. Beteg a lélek akkor, midőn azoknak helyét a harag a bosszúság, az irigység, a *bűn* foglalta el. És legbetegebb a lélek akkor, midőn a mi Megváltó Urunknak szent nevét és a jó Istennek szeretetét, a világnak vétkes szeretete végképpen kiszorította onnan. Ez a lelki betegség pedig a világon mindenütt el van terjedve.

Csak ép testben lakozhatik ép lélek. Hogy a mai kor gyermekének sem a teste, sem a lelke miért nem ép: azt is megmondhatjuk. A test nem ép, mert a testi élet törvényeit nem tartják meg. A lélek nem ép, mert a lelki élet törvényeit nem tartják meg.

Nos, mi a testi élet törvénye? Kövesd a természet utasítását; *mindent a maga idejében* tégy, se hamarabb, se később. Munkás, dolgos ember! Ugy-e megvárod, hogy mezei veteményed megérjék, s csak aztán aratod le? Addig pedig gyomlálod, ápolgatod, *félted*. Miért nem ápolod hát a saját és a gyermeked egészségét is? Látod, az a gyermek még beszélni se tud, s már is itatod vele a pálinkát. Az «i» betűt nem ismeri, a nevét nem tudja leírni, de azért a te dohányodból olyan pompás szivarat csinál, hogy még te sem különbet. És te nézed, gyönyörködöl benne, a míg elszívja. Te gyerekkorodban azt se tudtad, hogy mire való a táncz, a muzsika, mint az egy-szeri székely gyermek, a ki azt kérdezte az ap-

TÁRCZA.

Velem az Isten.

Gyötrő gondok nehéz terhe
Sokszor nyomja lelkemet,
Szabadulni úgy szeretne
Csak vergődik — nem lehet.
Sokszor de nehéz az élet,
Itt is sújtol, ott is éget,
Az ember küzd, bizva-bizik
Es könnyre-köny mind a sirig.

Édes álmok, szép remények
Sokszor szegye szárnyatok,
Tróm csügged, félek, félek,
Hogy más minden elhagyott,
Hogy már minden eltemetve
Pedig a cél messze, messze . . .

Még fele sincsen bejárva
Mennyi munka van még hátra!

Embereket, hogyha kérdek
Ridegen szólnak felém:
Annak, kit üldöz az élet,
Legjobb e sir fenekén.
Boldog, ki hamar ér oda —
Nem vágyik el onnan soha,
Ott nincs semmi, a mi fájjon,
Csak egy örök, édes álom.

Nem . . . Nem . . . ezzel a beszéddel
Nem csaltok meg engemet —
Ezer gonddal, ezer vésszel
Sem veszttem el hitemet.
Isten velem van e harcza,
Megerősít az Ő karja
S érzem, hogy a csata nyerve
S lehull lelkem gyötrő terhe.

(Érkávás.)

G. Diószeghy Mór.

jától: apám, mi az a muzsika? Azt eszik e vagy isszák? És ime, a te kis fiad most muzsikást fogad, hajnalig mulat. Városi gyermekeknél sincs másképpen, csakhogy ott minden czifrában megy. A maga idején van ez? Használ ez az ő egészségének? Nem. Ez olyan, mint a mezőnek a jégverés. Ideje előtt szétrombolja egészségét. Olyan, mint az oszály, korán megérleli, de nincs szem benne. A mai gyermekek is hamar nagyok lesznek, idő előtt élvezik a nagykor örömeit. Aztán, olyan hamar meg is vénülnek, elbetegesednek, ha már előbb a halál meg nem könyörült.

Hazánkban különösen két veszedelmes testi baj van. Egyik a nagy mérvű *gyermek halandóság*, másik a *tüdő betegség* pusztítása. Mindkettőnek csirája, sok tekintetben, a gyermekkor rendetlen életére vihető vissza.

Mi a lelki egészség a lelki élet törvénye? Az Isten parancsainak a megtartása, a *Jézus Krisztus követése*. Mert nem elég csak tudni a jót, az igazat, hanem azt cselekedni is kell. *«Nem minden ki ezt mondja nékem: Uram, Uram, menyen be menyországba, hanem a ki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát»* (Máth. VII. 21.)

Sok lelki betegség, sok bűn a testnek rendetlen életéből áll elő. A testi kivánságok, élvezetek foglyul ejtik a lelket is. Ugyhogy, hiába látja az ember a lelki élet törvényét, hiába gyönyörködik abban: mégis a bűn törvényét követi, melyet nem akart. Az ilyen emberek még a testiség törvénye alatt állanak egészen. Mint a gyermekek, ezek sem tudják, hogy a testnél nagyobb, becsesebb a lélek, mert ha tudnák, akkor követnék is annak törvényét. Az ilyen embereknél az Isten törvénye csak üres szó, csak beszéd; a vallásosság csak külső fénymáz és nem valóság,

nem élet. Tudják, hogy létezett a Krisztus, mert az ő nevére keresztelkedtek meg, de közelebb-ről nem ismerik és így ismeretlenül nem is követhetik. Az ilyen emberek élete nem tiszta keresztyén élet, daczára, hogy a szép keresztyén nevezetet viselik. Oh, ha ismernék a Krisztust és az ő evangéliumát, milyen más oldalról látnák és mennyire megbecsülnék az életet!

Ez a megismerés azonban csak úgy lehetséges, ha az emberek előbb a testiségnek, a bűnnek törvényei alól megszabadulnak. Többé nem lesznek kiskorúak, hanem nagykorúak, a Jézus Krisztus által. A kiskorú ember, éppen, mint a gyermek, nem tudja, nem ismeri a testi és a lelki egészség becsét. Meg kell értenünk, hogy azért becses az ép test, mert a *mi testünk a léleknek temploma*. Ennek a templomnak szépnek, kellemesnek, tisztának, világosnak kell lenni, hogy a lélek jól érezze magát benne. A testiség uralma alatt, bizony, nem érezheti magát valami kellemesen. Nemcsak, hanem még maga a test sem teheti meg azt a kötelességet, mely reá vár; nem szerezheti meg a napi kenyeret, öltözetet, nem végezheti el dolgait, nem szolgálhat hazájának, nemzetének, ha arra szükség lesz. Erre csak ép testü ember lehet képes. Meg kell értetnünk, hogy azért becses a léleknek épsége, mert a mi lelkünk a test szétomlása után is fennmarad, megtér Istenhez, ki adta életét. Oda pedig csak tisztán, ártatlanul, megszentelődve térhet meg.

A lelki egészségnek törvénye az Isten parancsa. *Ez a parancs az evangéliumban van benne*. A ki ezt követi: az testi, lelki nyavalyáiból kigyógyul. Sánták, bénák, csonka-bonkák; bánatosak, kesergők, csalódott szívűek, kik most a meleg nyár beáltával, messzi országba, drága für-

Első lopásom.

A „*Vasárnap*“ eredeti tárczája.

Alig voltam kilencz éves, mikor édes apám, az én legelső tanító-mesterem, telelő virágait egy jobb tágasabb pinczébe szállította el, hogy a tél viszontagságait ott állják ki. (Szakasztott úgy volt akkor is, a tanítói lakás pincze volt ugyan, de nem volt alkalmas a pincze hivatásának betöltésére sem!)

Engem bizott meg azzal, hogy elkisérve a gondozott oleandereket, újlag kérjem meg Bereczky bácsit a már megígért szivesség teljesítésére.

Nem is volt hiba a dologban. tavaszkor szegény anyám örömmel mesélgette minden látogatójának, hogy soha olyan kitünően nem teleltek virágai, mint épen az elmúlt télen. Szegény, ha most élne, olvashatná, hogy a virág teletetésnek más, nagyobb haszna is volt: a fia nem lett hivatásos tolvaj.

Mert hát úgy esett a dolog, hogy a mikor a legelső oleandert elszállítottuk, ráesett szemem a másik tövire, azaz az ott heverő fényes, sárga, csillagos, két élű bicskára. A ki megérte, tudja

jól, hogy a tanító gyermekei akkor sem tehettek szert becsületes uton ilyen becses jószágra.

Egy pillanat alatt elhatároztam, hogy a bicska az enyém. Mikor megköszöntük a virágkiteleltetést, a bicskát nem köszöntem meg, pedig illet volna, mert már zsebemben szorongattam. Ha visszaemlékezem, bevallom édesebb örömem tán azóta sem volt. (Igazolom a tiltott gyümölcs édességére vonatkozó definícióval.) Hogy elgondoltam én azt módjával, hogy ma és holnap még nem veszem elé, nehogy Bereczky bácsi keresse s apám rámondja kérdő szavaira, hogy a fiam... Hanem eltettem a kabátom belső zsebibe, onnan ki nem hull s aztán 2-3 nap mulva jogos tulajdonom.

Hogy telt el az éjjel?! Bár folyton az én édes új jószággal bibelődtem álmomban mégis hosszú volt. Hogyne, mikor reggelt kellett várnom, addig nem szorongathattam fényes, sárga csillagos két élű bicskámat.

Az édes apám már akkor is korábban kelt, mint én. Hallottam, a mint a kávéhoz szalonnát kért. Oh mint szerettem volna felajánlani bicskámat, bizonyos, hogy oly kitünő eszköz a szalonnát is élvezetesebbé tette volna; — de nem tettem eszembe jutott a — származás.

dőkbe mentek, hogy elvesztett kincseteket visszaszerezétek; vagy keserves filléreteket tudatlanoknak, kuruzslóknak adjátok: azt ajánlom nektek, hogy fürödjetek meg a Siloáh tavában és az bizonynyal meggyógyít. Felkelvén, járni fogtok és többet nem vétkeztek. Testi, lelki betegségünkől csupán csak a Jézus Krisztus gyógyít meg. Fürödjünk meg azért **lelkileg**, az ő evangéliumának vizében: ép lesz a testünk, ép lesz a lelkünk.

Székely Ferencz.

Székelyföldön.

II.

Az isteni tisztelet lefolyása. A dalkörök éneke. A püspök ur prédikációja. A székely-udvarhelyi templom feletti harcz.

A vén Hargita hóval fedett csucsai mögül, a nap ragyogó színben kelt föl május 30-án. Sugarai pajzánon játszadoztak a *Szarkakő es Budvár* kopár, szürke szikláival. Majd fennebb emelkedve, belopóztak a reformátusok piacztéri, gyönyörű szép templomába és ott a koszoruba font fenyő-galyakat és a friss mezei virágokat csokdosták össze. Ebben a szép, pompázó tavaszi napban, a nép csak úgy özönlött a templom felé. Nemcsak a városiak, hanem a szomszéd falukból is csoportosan jöttek erre «a kálvinista bucsura.»

Délelőtt 9 óra volt, mikor a harangokat összehuzták. A püspök ur vezérlete alatt, a papság, mint egy fekete sereg, palástoson úgy vonult be a templomba. Nem volt egyetlen hely is

Valamit keresett öregem a kredenczben; — annak tetején volt a kabátom, annak zsebében pedig a bicskám. A mint felemelte a kabátomat, úgy tapasztalta, hogy az kissé nehéz s vizsgáldóni kezdett. Megnézett s én?! . . . Megzavarodtam. Egy szuszra elmondom, hogy igenis, a kabátom nehéz, mert abban egy bicska van, fényes, sárga csillagos, két élű, mit Lőrinczy Albert ajándékozott s az is nehéz!

Aztán megint elszunnyadtam.

Természetesen, megütődtem, mikor öltözködés közben észrevettem, hogy a kabátom könnyebb . . . s oh, épen a bicskám súlyával könnyebb.

Az iskolában mindenkinek jó képet igyekeztem mutatni. Legnagyobb ellenséggemmel is szóba álltam, de Lőrinczyvel, a kinek épen most kellett későn jönnie, — egy szót sem válthattam.

Öngyilkos akartam lenni, mert a mit előre sejtettem, bekövetkezett: az igazgató, apám és a sárga bicska megjelent s Lőrinczy úgy adta a dolgot, mintha semmiről sem tudna semmit és én . . . én három vesszőt kaptam.

Legnagyobb volt azonban apám büntetése. Vissza kellett vinnem a kést s bevallanom, hogy elloptam, de azóta sohsem volt ilyen vallomásom. Nem is volt rá szükség.

Bartha Pál.

üresen. Még állani is alig lehetett. Szent Dávid örökszép zsoltárát, a «*Te benned bízunk*»-at, az új orgona kedves hangjai mellett, megrázó erővel énekelte a gyülekezet. Az ének számokból ki kell még emelnem a «*Keresztur vidéki protestáns dalkör*»-nek és a helybeli ref. vegyes dalkörnek szép énekeit. Egy-egy ilyen esetben látszik meg igazán, hogy az ének mennyire lényeges alkotó részét teszi az isteni tiszteletnek, hogy felhangolja az ember lelkét. Lám, a melyik anyaszentegyházban egy arra termett, ügyes énekvezér van, ott mindenütt meglehet ezt csinálni, csak egy kis jó akarat kell hozzá, mindkét részről.

Az ének által ekképpen felhangolt lelkeket, a kolozs-kalotai esperes, *Deési Gyula* ragadta fel égbe, ama szívből fakadó, kenetteljes imádsággal, mely ihletett ajkáról elhangzott. Utána dr. *Bartók György* püspök ur méltóságteljes alakja jelent meg a szószéken. Minden szem rá nézett és éber figyelemmel hallgatta az *igét*, melyet a *Galaták*-hoz írott levél II. Rész. 11-16 verseiből olvasott fel. Az van az alapigében megírva, hogy Pál apostol megfeddi Péter apostolt, a miért ez keresztyén létére, a zsidó törvényekhez is ragaszkodik, s így a keresztyén vallásból képmutatást üz. Azt mondja neki, látod Péter «nem igazul meg az ember a törvénynek cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által.» Nem lehet itt egy pár szóban elmondani, hanem hallani kellett volna, milyen mesteri módra fejtegette a főpásztor azt a harczot, mely a Péter követői, zsidó keresztyének és a Pál követői, a pogány keresztyének között volt. Minden ember rá ismert, hogy ez a harcz foly ma is a katholicizmus és a protestantizmus között. Mire való volt az apostolok harcza — kérdi a főpásztor? Arra, *hogy békét teremtsen*. Mi is — ugymond — a béke olaját hoztuk, a *szeretet evangéliumát hirdetjük*, ez által akarjuk a békét megteremteni a szivekben, a hazában, az anyaszentegyházban.

Az udvarhelyi katedraban kiválóan helyén való volt ez a beszéd. Mert ottani anyaszentegyházunk élete, s maga az a templom is, melyben ez a szép beszéd elhangzott: már a multban is, szakadatlan láncolata volt a harcznak. Mielőtt a templom küszöbét elhagynók: nem lesz érdektelen emlékezetbe hozni azon egyház multjának főbb eseményeit.

A református vallás hamar utat talált a székely nép szívébe. Székely-Udvarhelyen is sok, lelkes hive támadott a Jézus igaz tudományának, a mint azt *Kálvin* János magyarázta, úgy hogy a katholicusok templomához just kezdenek formálni. Ezek nem engedvén, az ügy az országgyűlés elé kerül és 1563-ban a *tordai országgyűlés*, a következő határozatot hozza: «mind a két vallás felekezet felváltva használja e templomot, de egyik vallásfelekezet papja a másikat ne háborgassa, hanem felváltva tartsanak isteni tiszteletet.» A közösség 1600-ig tart. Ekkor az egész országban a kath. párt kerekedvén felül: az udvarhelyi pápisták is kiszorítják a reformátusokat a templomból. Nem sokáig, mert 1612-ben már a re-

formátus párt lesz erősebb országszerte: és ekkor a reformátusok kerekednek felül Udvarhelyen is. Ez időtől kezdve, 1630-ig az udvarhelyi pápisták a bethlenfalvi kath. templomba járnak; kezdetben még egy barátjának sem volt szabad bemenni a városba, hogy valami szertartást végezzen.

1629. évben letűnő dicső Bethlen Gábor ref. fejedelem uralkodásának napja: a pápisták hitehagyó feleségéhez, Brandenburgi Katalinhoz fordulnak sérelmeik orvoslása végett. A fejedelem asszony azt rendeli, hogy számlálják meg a két felekezet tagjait, s a melyik részen többen vannak: az a rész használja a templomot. A másik félnek pedig közösen a piac-térre építsenek templomot és megfelelő papi lakást. Minden javaikat oszszák két egyenlő részre, s kéregetés

árnyaiban megizmosodhatott ottani egyházunk. Ennek a békének volt apostola ünnepi beszédében püspök urunk. Vajjon meglesz-e? Arról most ne beszéljünk hanem inkább tekintsük meg a diszgyülés lefolyását.

Ísten igéje.

„A ki engem lát, az Atyát látja.“

János evang. 14.0: «Ennyi időtől fogva vagyok veletek mégis nem esmertek-e engemet? Filep, aki engemet lát, látja az Atyát, mi módon mondd azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát.»

«A ki engem lát, az Atyát látja:» e szavak

Egy szegedi magyar család.

végett küldjenek ki embereket. A számlálás megtörténvén «a pápisták többen lőnek számmal.» A krónikások azt mondják, hogy ez a számbeli többség úgy jött létre, hogy a pápisták érezvén kisebbségüket: Bethlenfalváról behurczoltak egy vak czigányt, s ezzel lettek többen.

Három évig, 1630–33 ig, most már a pápista templom be volt zárva. Ez idő alatt a reformátusok a várban, a pápisták Bethlenfalván tartottak isteni tiszteletet. Ez alatt elkészült, a mostani helyén, a református templom is. Kő alapokon egyszerű fa templom volt és fennállott 150 esztendeig. Ekkor 1780-ban hozzá kezdenek és felépítik a mostan is meglévő diszes templomot.

Ilyen hosszú harc és küzdelem előzte meg az udvarhelyi egyházban is a békét, melynek

a legmagasabb keresztyén kijelentés. Érted-e. érzed-e atyámfia?! Vagy te is úgy vagy, mint Filep, ki látja az Urat, s mégis arra kéri őt: «Mutasd meg nekünk az Atyát!» Ha úgy, — neked is szól a szemrehányás: «Annyi időtől fogva vagyok veletek, s mégis nem esmertek-e engemet?»

«Látás» és «ismerés»; lásd, ezen fordul meg a dolog: az igének értelme, a kijelentésnek ereje és igazsága. Látás és ismerés; — csak hogy nem testi szemekkel sem tapogató kezeiddel való látás és ismerés. Itt nem a testi szemekkel való látásról van szó, hogy lássad az Atyát az ő kül alakjában, és ismerjed a Krisztust «test szerint»; hanem a hit és lélek látásáról és ismeréséről. Filep ismeri test szerint a Krisztust, s mégis kéri: mutasd meg nekünk az Atyát. Ha ismerte volna

az Urat «lélek szerint», nem kérte volna tőle ezt, mert látva a Krisztust, az Atyát látta volna. Aki Krisztust a hit szemével látja az ugyanazzal a tekintettel látja az Atyát is, mivel éppen azt a személyt látja, akiben az Atya lakozik, akiben az Atya szívének e világhoz való nagy szeretetét, megváltó, megtartó, üdvözítő akaratját mutatta meg nekünk.

Az Ur szemrehányást tesz. Filepnek és a tanítványoknak, hogy annyi idő óta van velük és mégsem ismerik őt. Szívük távol a hittől, gondolataik annyira elkalandoztak a kijelentéstől, hogy jöllehet szemük előtt a Krisztus, mégis tűnődnek, hogy hol keressék és találják meg az Istent. Ezért hangsúlyozza az Ur: aki engem lát, az Atyát látja. Ezzel akarja visszaterelni gondolataikat a helyes utra. Akarod tudni, hogyan állsz Istennel, hogyan mehatsz ő hozzá, hogyan láthatod meg, hogyan beszélhetsz vele, hogyan maradhatsz vele? Ismerd meg a Krisztust, mert aki őt látja, az Atyát látja. Ne bízd magad csupán saját eszedre, gondolatodra, sem Mózesre, sem a világ tudósaira, csak tekints rám, hallgasd amit én beszélek: «Nem a magamét szólok, hanem az Atyáét.»

Ismerd meg a Krisztust! Lásd, ő senkit se néz rossz szemmel, nem üz el magától, nem rémit, de vonz, szeret, könyörül, segít, áld szavával jószágos arczával, szelid tekintetével, áldást adó kezével. Nem uralkodni jött, hogy másokat elnyomjon, hanem szolgálatra, hogy mindenkinek szolgálván, mindenkit az Atyához vezessen. Ezért nem nehéz neki a nélkülözés, a megaláztatás, megcsufoltatás, sőt ime ezért ő keresztre megy, vérért ontja érted, csak hogy téged büneidből megtisztítson, üdvösségre eljuttasson. Nem dorgál téged is, hanem hív, örvendező, vigasztaló szavakat mond neked is, mint a tanítványoknak: «Ne háborodjék meg a ti szívetek!», «Bizzál fiam!»

«Aki engem lát, az Atyát látja»: érted-e, érzed-e e kijelentés igazságát, atyámfia?! Oh, **ismerd** meg a Krisztust!

Mai képünkhöz.

Mai képünk egy *Szeged* vidéki magyar családot mutat. A középen álló családfőn nem igen látszik meg, hogy annyi gyermek gondját viselte; de már az asszonyon inkább. A hajadon leányok mellett ott vannak a menyek is s a délczeg huszárfiu mellett annak menyasszonya. Hat leány, három fiu, s ezeknek három felesége, majd a leányok hat férje: micsoda szép, nagyszámu derék család! A kik látják, azok közül sokan fognak felkiáltani: mégis sok az Isten áldásából! Valyon?! A népes család a magyar embernél nem tekintett tehernek eddig. Minden ujszülöttnél arra gondoltak: két munkáskézzel több. Csak mióta a czifrázkodás felemészti a keresetet, azóta teher a nagy család. Ime, mily egyszerű ruházatu itt az egész család! Pedig bizonyosan többje van, mint

sok erdélyi «nagyságos» urnak. Egyszerűség és munka: ezt tanuljuk meg a szegedi magyar család képéből. Akkor nem fog apadni sem pusztulni a magyar!

Hazai krónika.

E héttel befejezést nyertek a bécsi közös ügyes tárgyalások. Mikor a katonaság dolgairól beszéltek, az ellenzék azt kívánta, hogy a miniszter tiltsa meg a tiszteknek a páros viaskodást, mert abból sok baj származik. Eszközölje ki, hogy a legénység nagyobb lelki gondozásban részesüljön és hogy a három éves szolgálati időt szállítsák le két esztendőre, s végül, hogy a katonai büntetéseket egy kicsit enyhítsék. A miniszter helyette azt felelte ezekre, hogy ezeket a dolgokat már régóta tanulmányozzák, s ha kitanulják, meg is lesz minden. No, addig még sok legény kap obsitot! *Ugron* Gábor még azt is kívánta, hogy a názárénusokat mentse fel a fegyverfogás alól. De, hát akkor ki lövi meg a muszkát, a németet, ha szép Magyarországot elakarná venni? Jó keresztyén ember nem názárénuskodik, hanem becsülettel szolgálja a hazát. Hol volna a magyar szabadság, ha 1848-ban názárénus katonáink lettek volna?

A képviselőhás jun. 12-én kezdte meg tanácskozásait. Mint előre megjavasoltuk, igen viharos összekapásokkal kezdődött. Legelsőbben *Szell* miniszterelnököt kérdezték meg, hogy Bécsben a magyar delegátus urak miért beszélnek németül? Jobb mentés hiányában azt felelte a miniszterelnök, hogy nem muszáj németül beszélni, hát ne beszéljenek úgy.

Ezután *Rakovszky* István képviselő állott fel, hogy tisztázza magát azon vád alól, hogy ő nem ismer magyar királyt csak osztrák császárt. A jó honatya addig bizonyította, hogy az ő barátai: *Piffkó*, *Stekk*, *Hurbán* tótvezérek nem haza árulók, míg szépen bebizonyította, hogy bizony ő egyszer, még legény korában, a boros asztal mellett, mondotta volt, hogy nem ismer magyar királyt, csak osztrák császárt. De, hát ez rég volt, igaz se volt; így most szót sem érdemel. Ebbe ugylátszik, a t. Ház is belenyugodott, csak egyelőül az öreg *Kubinyi* György vágta vissza, hogy bizony *Rakovszky* ur nem tisztázta magát!

Rátkay László, Kossuth-párti képviselő ismét a miniszterelnök tyukszemére tappintott. Azt kérdezte a közoktatásügyi minisztertől, hogy pünköstben, a magyar ifjuság torna-versenyén miért huzta a katona banda az osztrák császár himnuszt, a «Gott erhalte»-t? Így akarják megmételyezni a magyar ifjuság lelkét. Nem lett volna szabad egy nemzeti ünnepen ezt megengedni. *Wlassics* miniszter, kihez a kérdés szólt, nem levén jelen, helyette *Szell* miniszterelnök felelt, és azt mondta: az ellenzék ne keressen a kákán is csomót, mert a miért osztrák himnuszt hallgattak a diákok, azért lehetnek jó magyarok. Az ellenzék nem

vette tudomásul a választ, mert úgy gondolja, hogy a magyar nemzeti érzést jobban lehet ápolni magyar dallal, mint osztrákkal.

Országos érdeklődést vert fel a *resiczai* vasgyár munkásainak a sztrájkja is. Resiczán ugyanis négy ezer munkás ember félbehagyta a munkát. Azt mondták, inkább füvet esznek, mégse dolgoznak, míg igazságos kivánságukat nem teljesítik. Leszállították a fizetésüket, szigorú rendszabályokat róttak rájuk, s most a nagy munka mellett sincs miből megéljenek. Szóba került ez a dolog a képviselő-házban is. *Hegedűs* kereskedelmi miniszter fölvilágosította a házat, hogy a baj legfőként onnan eredt, hogy némely munkásoknak, mint az olvasztóknak, öntőknek nem volt déli munka szünetje. De már elrendelte, hogy ezeknek is adjanak minden délben szünetet. Azt ígérte, hogy mindent megtesz, hogy a munkás népet a törvény megvédje, csak a munkások is tartsanak rendet. A sztrájk már meg is szűnt.

Junius 13-án terjesztette még be *Széll* miniszterelnök a 7 éven alóli elhagyott gyermekek gondozásáról szóló törvényjavaslatot. Erre még visszatérünk.

Krónikás.

Egyházi élet.

A burok a pesti ref. templomban. A bur nemzet, tudvalevőleg törzsgyökeres református nemzet. Egyik kiváló tulajdonságuk, ismertető jelük: az erős vallásosság. Jelenlegi háborújuk egész folyama alatt, az Istenbe vetett rendületlen hit táplálta. Az Ur nem hagyja el az ő népét: ez a hit adott nekik erőt arra, hogy a háborut két éven át a hatalmas angol nemzettel szemben folytathatták. A pesti küldöttek is, vasárnap levén, mikor ott jártak, a kálvintéri református templomba mentek imádkozni. Eppen *Szász* Károly öreg püspök prédikált azon vasárnap. Látva a vallásos burokat, szépen belefoglalta prédikációjába azt az önfeláldozó harczot, melyet a bur nemzet hazája szabadsága érdekében folytat. Csak bizzanak — ugymond — az egy igaz Istenben, a ki erős várunk nekünk és ő segíteni fog. Jó magyarom, vajjon te egy oly nemzeti szerencsétlenségben, milyenben most a bur nemzet van: tudnál-e olyan állhatatosan ragaszkodni a te kálvinista vallásodhoz, mint bur testvéreid? Ha igen, a magyarok Istene téged se hagyja el!

Isten ítélete. Az Isten utait és az ő bölcsességét nem értjük, végére nem mehetünk. A mit mondunk, azt emberi ítélet szerint mondjuk. Így mondják a *nagy kapusiak* is. A községben egyetlen *hivő*, mondjuk inkább baptista ember volt. És ime, nagy dörgés, villámlás között az Urnak tüze leesett az égből és porrá égeté a baptista ember csürét. A lángok átsaptak még két szomszédos csürre, de azokat megmentették. A nép azt mondja: Isten ítélete volt. Emberek, kerüljétek a bünt és mindenek felett ne tagadjátok meg ősi kálvinista vallásotokat, mert az Isten ítélete titeket is utolérhet!

tok meg ősi kálvinista vallásotokat, mert az Isten ítélete titeket is utolérhet!

A példa ragad A vallásügyi miniszter erősen veri a mellét, hogy az állami iskolákban nagy súlyt tektet a vallásos nevelésre. Hogy ez meg is legyen, megrendelte a tanító testületnek, hogy a gyermekeket vasárnaponként vezessék templomba. Ez minden józan gondolkozásu magyar ember előtt azt jelenti, hogy ők magok is menjenek templomba, s ez által a növendékeknek adjanak jó példát. Gondolom, így értette a miniszter ur is. De, nem így értik a tanítónők. Most csak kettőről van szó; a nevüket ez alkalommal még nem tesszük ki, de annyit elárulunk, hogy mindkettő kolozsmegyei tanítónő. Nos, ez a két tanítónő egy alkalommal, a gyerekekkel a templom felé se ment. Más alkalommal, gyöngéd figyelmeztetés folytán, a gyerekekkel együtt templomba mentek. Harmadik esetben már csak a templom ajtóig kísérték a gyermekeket, s onnan szépen *visszatértek*. Mellesleg legyen mondva, egyik tanítónő pápista; ezen tehát nem csudálkozunk, hanem megy eretnek (?) templomba, de a másik református vallásu és éppen az énekvezér neje. A példa ragad. Ha a tanítónők ilyen példával járnak elől: akkor, a miniszteri rendeletnek még betűjét sem töltik be. De, hát a lélek nem érzi szükségét az imádkozásnak?!

Vegyes hírek.

A burok Budapesten. A magyar nemzetnek, már t. i. azoknak, kik Budapesten laknak, személyesen is volt alkalmuk arra, hogy a burok iránti szeretetüket kimutathassák. Ugyanis, a mult napokban egy három tagu bur küldöttség járt Budapesten, azon czélból, hogy a magyar nemzet rokonszenvét megnyerje a vitéz burok részére. Nálunk, hol minden ember bur párti, ez nem került valami nagy fáradságba. Láthatták a bur küldöttek, hogy a magyarok mennyire lelkesednek ügyökért. Mindenütt a legnagyobb szeretettel fogadták. A küldöttség vezére *de Wette* János kommandáns volt, a hires bur vezér unokaöccse. Az alig 26 éves fiatal bur vezér szintén részt vett a bur háboruban, de angol fogságba esvén, az angolok becsületszó adása mellett, hogy többet nem fog fegyvert, szabadon bocsátották. Európai körútjáról úgy jött most hozzánk is. A bur vendégeket külön küldöttség fogadta. Ennek vezérelte alatt megkoszorúzták a *Petőfi* szobrot. A koszoru szalagjára ez volt írva: «A hazájuk szabadságáért küzdő burok — a szabadság lánglelkű bajnokának.» Azután a budai *honvéd szoborra*, majd a *Kossuth szoborra* tettek koszorut. Ez utóbbinak felirata ez volt: «A burok Kossuth Lajosnak.» Az ifju *de Wette* mindenik szobornál szép, lelkesítő beszédet mondott, melyet *Szalai* Károly, pesti református tanár tolmácsolt magyarul. Mindenütt óriási néptömeg hallgatta és kísérte.

Bur gyűlés a «Tattersall»-ban A burokat

fogadó bizottság nagy népgyűlést hívott össze a Tetersall című helyiségbe. Itt még nagyobb lelkesedéssel ünnepelték a burokat. Öt-hat perczig tapsoltak, éljeneztek, míg *de Wette János* bur kommandáns szóhoz juthatott. «Végtelenül büszke arra — ugymond hogy a magyar nép előtt beszélhet, a mely évszázadokon keresztül folyton szabadságáért, függetlenségéért küzdött Vázolja azokat a zaklatásokat, a melyben az angolok a bur népet hosszú ideig részesíthették. Főlemlíti, hogy lord Roberts hogyan égette föl a vasut mentén tiz mértföldre az összes falvakat, ültetvényeket, hogy kergette a vadonba a bur asszonyokat, gyermekeket, hogyan gyilkolják le a bur hadifoglyokat, holott az angol foglyokat a burok becsületszóra szabadon eresztik. Nem a magyar karokért, a magyar kardokért jöttek ők ide, csak a magyar rokonszenvéért, a mely ha főlemeli tiltakozó szavát a háboru illetén folytatása ellen, föltétlenül sikert is arat. A harcban nekik más segítségük nincs, mint az Isten. A szép beszédet itt is *Szalai Károly* tanár tolmácsolta. Ezután kimondották a jelen voltak, hogy megkeresik a kormányokat, hogy az igazságtalan háborut szüntesse be az angol nemzet. A gyűlés végeztével *Petőfi Sándor*: «Tied vagyok, tied hazám» című szép dalát énekelték el

A györmegyeiek de Wette-nél. Hogy a magyar nemzet minden rétege mennyire szívén viseli a burok sorsát, annak bizonyágát adták a györmegyeiek is, a kik küldöttséget menesztettek de Wettehez. A küldöttség szónoka azt mondta, csak azért jöttünk, hogy lássuk de Wette urat, s *tizenhárom falu* nevében a magyarok Istenének áldását kérjük bur testvéreink fegyvereire. Ezt az áldást egész Magyarország kívánja!

De Wette Magyarországról. A budapesti szép fogadtatás, a magyar vendégszeretet erősen meghatotta a burokat. Azt hisszük, nem fogják egyhamar elfelejteni a budapesti szép napokat. Mikor elbucsuztak, az ifju de Wette így szólott: «Sok várost bejártam, sokféle nép között megfordultam, de azt a lelkes fogadtatást, melyet Magyarországon tapasztaltam, nem találtam sehol»

Budapesten egy magától járó kocsis (automobil) irtóztató sebességgel haladott az utcán és leütött egy szegény pinczért. A kocsis gazdájában nem volt annyi könyörülő szeretet, hogy megálljon és a szegény pinczért legalább felsegélje. Jó emberek úgy nyujtottak segítséget.

Sátoros cigányok garázdálkodása. A magyar közigazgatás még nem tudta a sátoros cigányokat megrendszabályozni. Az ókori népcsk módjára, a sátorosok most is faluról-falura járnak, lopnak, csalnak, s ha szép szóval nem megy, gyilkolnak is. Közelebről, Debreczen mellett, a mocsis-pusztai állomás főnökét támadták meg, követelve, hogy adja át minden pénzét. A főnök gyorsan drótot ütött Debreczenbe, honnan lovas rendőrök jöttek ki és elfogták a karaván hadat. Egy kicsit hosszabb ideig kellene őket a hüvösen tartani, s akkor talán elmenne a kedvük az ilyen élettől.

Megmérgezett kutak. Ezt is a sátorosok

csinálták. Bácsapolyán, lopás miatt, elfogták a sátorosokat. A község előljárósága levágatta tőstől a hajukat. Ezért a cigányok éjjel megmérgezték a kutakat. Öt ember meg is halt a mérges víztől. Mikor a cigányokat újból elfogták, igen sok mérget találtak náluk. Aztán csak vetesse tovább is a magyar ember velük a kártyát, mert ha nem fizet jól, majd rajta is ilyen boszszut áll.

Oriási tüzvéss. Belgium egyik városában, Antwerpenben olyan borzasztó nagy tüzvész volt, hogy a kár 100 millió koronán felül megy.

Posta rablás. Balassagyarmat mellett, még eddig ismeretlen tettesek megtámadtak egy postakocsist, megölték és a posta-láda tartalmát magukkal vitték. A kár pár ezer koronára megy. — *Karán-sebes* vidékén már maga a posta-legény rabolta ki magát, jobban mondvá a posta-ládát. De mikor vallatóra fogták, bevallotta, hogy a rablást ő követte el két társával. Mind a hármat elfogták.

Verekedő tanító. Liptó-Szent-Miklóson a róm. kath. tanító úgy fejbe ütött egy leánykát, hogy bele halt az ütésbe. Ezenkívül még több gyermeket megnyomorított. Derék egy tanító lehet!

Uj magyarok. Versecz városában négy ezer embert hívnak Seemayer-nek. Ezek most közösen elhatározták, hogy magyar nevet vesznek fel. *Sárkányra* akarják változtatni nevüket.

Egy testsanyargató. Némely pogány valásban az a szokás, hogy az Isten tetszését kiérdemeljék megkinozzák a testöket. Az ilyen embereket fakir-oknak hívják. Volt idő, mikor a keresztyénségben is nagyon üzték ezt a mesteriséget. Ujabban Koppenhágában beszélnek egy hindu származású fakirról. Vaage Assam, így hívják becsületes néven, hegyes szögekkel kivert padra fekszik, s noha a szögek $\frac{1}{4}$ centiméternyire furódnak be testébe, meg se moczczan és 6-7 óra hosszat fekszik mozdulatlanul, félálomba merülve. Még ennél is csodálatosabb mutatványa az élve temetés. Az orvosok nagy üvegkoporsóba fektették, majd 10-12 centiméternyi földréteggel borították be a koporsót. Assam 3 napig fekvő étlen-szomjan sirjában s a negyedik napon egészségesen került ki sirjából, — legközelebb nyolcz napi álommal próbálkozik meg. A dán fakirt különben már keresztre is feszítették, de ez sem ártott meg neki Művészetének fejlesztése céljából, mihelyt utiköltségét megkereste, Indiába utazik és a fakirok hazájában elsajátítja a fakirművészet minden rejtélyét

A drezdai bur ház. Egy drezdai építész nemrég elhatározta, hogy bur házat épít, a melynek külsejét *Krüger* elnök és a bur vezérek domborművü arczképei fogják díszíteni. Látható lesz Chamberlain képe is, az angol miniszteré csakhogy persze eltorzítva. A drezdai angol kolónia e miatt nagyon megharagudott s elhatározták, hogy egy angol sem keresi fel Drezdát ha a házat az építész tervei szerint fölépítik. Az esetből nemzetközi bonyodalom lett, mert az angol miniszterelnök a szász kormánynál tiltakozott az ellen, hogy angol miniszternek az eltorzított képét alkalmazzák a ház díszítésül.